

Het Reewild

MEDEDELINGENBLAD VAN DE *Vereniging „Het Reewild”*

1e jaargang nr. 3
september 1984

Het Reewild

MEDEDELINGENBLAD VAN DE Vereniging „Het Reewild”

Beschermheer Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden

De Vereniging „Het Reewild” stelt zich ten doel:

.....de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het reewild in Nederland. Zij staat op het standpunt, dat niet slechts gestreefd dient te worden naar het verkrijgen en behouden van een verantwoorde reestand, doch bovendien dat middelen dienen te worden aangewend deze stand zo gezond mogelijk te houden en op kwalitatief hoog peil te brengen, opdat ook voor het nageslacht een der schoonste vertegenwoordigers van de Nederlandse fauna behouden blijft.

BESTUUR

voorzitter:

Jhr. M. de Savornin
Lohman,
Smidswater 2A,
2514 BV 's-Gravenhage,
Tel.: 070-643596/
070-689266.

secretaris:

Jhr. Mr. Th. W. R. M.
Serraris,
Groen v. Prinstererlaan 28,
3818 JP Amersfoort,
Tel.: 033-631833 (privé),
033-633624 (zaak).

penningmeester:

G. W. Boele,
Kamperweg 18,
8181 CM Heerde,
Tel.: 05782-2193.

J. Brinkman,

P. v. Vollenhovenlaan 16,
7251 AR Vorden,

A. A. M. J. Consten,
Dautzbergstraat 16,
6411 LB Heerlen,
Tel.: 045-717150.
plv P. L. N. Geurts,
Vijverdalseweg 2,
6226 NB Maastricht,
Tel.: 043-624080.

E. H. Drenth,

Westerse Drift 89,
9752 LD Haren (Gr),
Tel.: 050-348657,
050-129948.

J. F. Erdmann,

Rembrandtlaan 15,
1231 AA Loosdrecht,
Tel.: 02158-1285.

G. A. P. Gielis,
Zuiderklamp 53,
5672 HA Nuenen,
Tel.: 040-833845.

Th. J. Litjens,
Dorpsstraat 40,
4845 CG Wagenberg,
Tel.: 01693-1420,
01693-1827.

Drs. W. P. B. Nijzink,
Smokkelhoekweg 1B,
4421 JW
Kapelle-Biezeling,
Tel.: 01102-1846.

Ir F. W. Craandijk,
Bleijdensteinbleekweg 20,
7523 HZ Enschede,
Tel.: 053-351667.

Administratie Afschot:

A. J. van Veen,
Bolhaarslaan 57,
7522 CV Enschede,
Tel.: 053-351592.

Beheer Materiaal:

A. Mörzer Bruijns,
p/a Eperweg 60,
8071 PA Nunspeet,
Tel.: 03412-51874.

Slijpplaatjes:

G. Koenderink,
Lhee 96,
7991 PK Dwingeloo,
Tel.: 05219-7356.

REGIONALE ORGANISATIES

Stichting Reewildbeheer
Noord Nederland

voorzitter: E. H. Drenth.
secretaris:
B. Koops van 't Jagt,
Smetanalaan 10,
9402 XD Assen,
Tel.: 05920-44177.

Stichting Reewild
Trofeënschou Gelderse
Achterhoek (Exel)

voorzitter: D. Voûte,
secretaris:
F. W. H. M. Ten Bos,
Lankheterweg 4,
7481 VM Haaksbergen
Tel.: 05427-14980.

Stichting Wildbeheer
Limburg

voorzitter:
J. W. H. Hommen,
secretaris: P. L. N. Geurts,
Postbus 5544,
6202 XA Maastricht.
Tel. 043-624080.

Stichting Reewildbeheer
Overijssel

voorzitter: B. Brinkmann,
secretaris:
J. Schoonderbeek,
Meidoornstraat 16,
7497 MG Bentelo,
Tel.: 05472-228.

Vereniging „Het Reewild”
West- en Midden Brabant

voorzitter: Th. J. Litjens,
secretariaat:
G. W. A. M. Hamel,
Assumburgstraat 14,
4834 KP Breda,
Tel.: 076-656005.

Commissie Reewildbeheer
Utrecht

voorzitter: Jhr. Mr.
Th. W. R. M. Serraris,
secretaris: S. F. P. Klep,
Dolderseweg 60,
3712 BR Huis ter Heide,
Tel.: 030-784974.

Stichting Wildbeheer
Veluwe

voorzitter: Jhr.
M. de Savornin Lohman,
secretaris:
J. C. H. Nachenius,
Lage Boesschotenweg 18,
3886 PS Garderen,

Vereniging
Reewildkring
Oost-Brabant

voorzitter:
H. A. v.d. Vleuten,
secretaris: A. J. G. v. Kuijk,
De Kranssen 21,
5581 AG Waalre,
Tel.: 04904-4624.

Provinciale
Reewildcommissie
Zeeland

voorzitter: P. van Dalsen
secretaris:
Drs. W. P. B. Nijzink,
Smokkelhoekweg 1B
4421 JH
Kapelle-Biezeling
Tel.: 01102-1846

Foto voorpagina: J. Poutsma

Gironummer penningmeester Vereniging „Het Reewild”: 813577

Redactiecommissie Mededelingenblad „Het Reewild”

Ir H. Eikelboom, eindredacteur, Nic. Beetslaan 20, 3743 HM Baarn, Tel.: 02154-17069 - G. W. Boele, Kamperweg 18, 8181 CM Heerde, Tel.: 05782-2193. - P. H. Schneider, Jachtlaan 8, 4851 AM Ulvenhout, Tel.: 076-612293.

Druk en grafische vormgeving: Drukkerij Lulof B.V. - Postbus 100 - 7600 AC Almelo - Tel.: 05490-11011.

Het Reewild

INHOUD

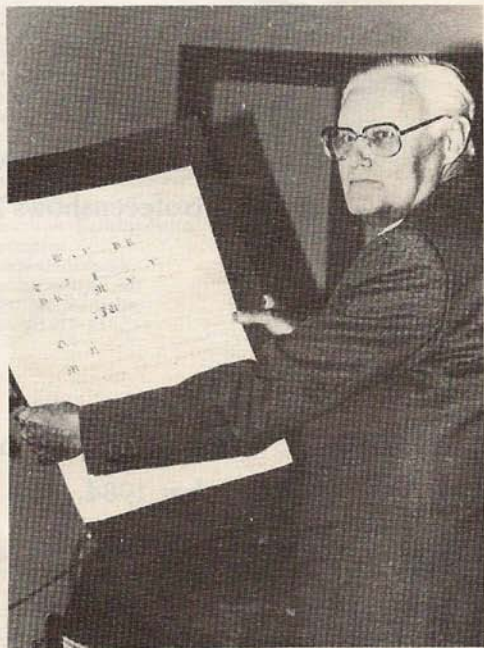
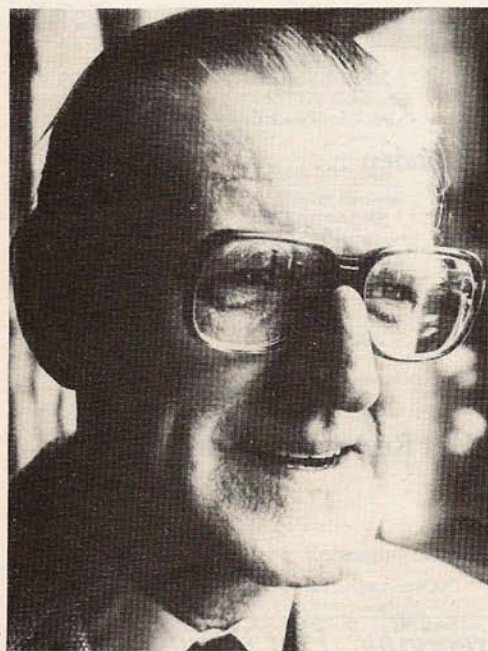
Een hulding afscheid en welkom	2
Enige infecties bij het reewild	4
Agenda	8
Mededelingen	8
Kort bericht	9
Nazoekwerk, lijst van zweethonden	9
Reewild trofeeshows 1983	11

De datum om copy voor „Het Reewild” nr. 4 in te leveren is:
1 december 1984.

EEN HULDIGING, AFSCHEID EN WELKOM.

Eigenlijk waren er bij de jaarvergadering van onze vereniging, gehouden op 12 mei j.l. in Hotel Bakker te Vorden twee duidelijke hoogtepunten, te weten de huldiging van de heer I. Uythoven en de wisseling van het voorzitterschap. Cartouche heeft van deze jaarvergadering in "De Nederlandse Jager" van 31 mei j.l. reeds een uitvoerig verslag geschreven, waarnaar wij gaarne verwijzen. Toch meenden wij in ons mededelingenblad juist bij deze beide hoogtepunten nog een ogenblik stil te moeten blijven staan.

Allereerst bij de uitreiking van de bij zijn afscheid als voorzitter van onze vereniging, door ons erelid, de heer H. J. E. van Beuningen ingestelde wisselprijs - een fraaie plastiek van de hand van de heer Dolf Wong - door de thans scheidende voorzitter, de heer Mr. Th. Enklaar aan de heer J. Uythoven. Uitvoerig stond de heer Enklaar stil bij de vele verdiensten van de heer Uythoven voor de jacht en het jachtwild in Nederland in het algemeen en voor het hem zeer aan het hart liggend reewild. Hij eindigde met voorlezing van het door de jury van de wisselprijs opgestelde

Lauditium

De jury van de Wisselprijs Vereniging "Het Reewild" bestaande uit

Voorzitter Vereniging "Het Reewild"

Voorzitter Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging

M. K. H. Vos en

Dr J. L. van Haften

In aanmerking nemende, dat het haar taak is om de Wisselprijs Vereniging "Het Reewild" in overeenstemming met het desbetreffende Reglement (artikel 5), toe te kennen aan een Nederlander of een Nederlandse instelling, die zich uitzonderlijk verdienstelijk heeft gemaakt voor het reewild in Nederland,

besluit op voordracht van het Bestuur van de Vereniging "Het Reewild" de WISSELPRIJS VERENIGING "HET REEWILD" in 1984 toe te kennen aan

den Heer I. Uythoven

en wel op de volgende gronden:

Hij was een uiterst deskundig en bekwaam uitvoerder van de Jachtwet 1953, waarbij in het bijzonder het reewildbeheer zijn liefde en aandacht had.

De vormgeving van het reewildbeheer, zoals dit thans wordt toegepast was in overwegende mate zijn werk en draagt dan ook zijn stempel.

Hij organiseerde en coördineerde reewildtellingen, op grond waarvan het afschotbeleid op doeltreffende wijze kon worden aangepast.

Hij initieerde en ondersteunde het onderzoek naar en de registratie van verkeers- en verdrinkingslachtoffers, op grond waarvan preventieve maatregelen genomen konden worden.

Hij gaf voorlichting ten behoeve van het reewildbeheer in de vorm van ettelijke publicaties, lezingen en inleidingen.

Hij stimuleerde de totstandkoming van regionale trofeëenshows en gaf van zijn daadwerkelijke belangstelling blijk, door een uitermate veelvuldige aanwezigheid bij regionale en landelijke reewildmanifestaties.

Daarbij ging hij bij de vervulling van zijn taak ver uit boven hetgeen van een ambtenaar verwacht mag worden.

Vorden, 12 mei 1984.

Vervolgens stelde hij de heer Uythoven de wisselprijs, de zeer fraaie uitgevoerde bronzen reebok ter hand.

Zijn op één na laatste daad als voorzitter. Want tenstlotte stelde hij aan de vergadering voor als nieuwe voorzitter te benoemen, de heer Jhr. M. de Savornin Lohman met welk voorstel de vergadering met een goedkeurend applaus akkoord ging.

Die nieuwe voorzitter stond bij het afscheid nemen van de oude voorzitter nog eens uitvoerig stil bij de vaak schokkende gebeurtenissen gedurende diens voorzitterschap. Met name bij de gerucht-makende inbraak bij de landelijke trofeëenshow te Vorden in 1982; van de gestolen trofeën werd gelukkig een deel, zij het in zeer

vervuilde toestand in de Rijn teruggevonden en na tijdrovende reiniging en identificatie aan de eigenaren door de voorzitter zelf teruggebracht; een ander deel van de trofeën, waaraan vaak dierbare herinneringen verbonden, ging helaas verloren. Evenzeer bij de langdurige ziekte en het overlijden van onze hooggewaardeerde secretaris J. Th. Mekers. Veel aandacht vroeg ook de verhouding vereniging ten opzichte van de regio's. Deze aangelegenheid, het zoeken naar een zo goed mogelijke nieuwe structuur binnen de vereniging zal ook naast vele andere zaken in de aanvang van zijn voorzitterschap van de nieuwe voorzitter veel tijd en aandacht vragen. Wij wensen hem en gelijktijdig het gehele bestuur namens de redactiecommissie, gaarne alle succes toe, in het belang van onze vereniging.

H. E.

Enige infectie's bij het reewild, zoals ze kunnen voorkomen.

Zoals bovenstaande titel aangeeft, brengt ondergetekende - dierenarts bij de Keuringsdienst van Waren te Zutphen - in dit artikel enige infectie's naar voren, die men kan aantreffen bij het reewild. Deze infectie's zullen, doordat ze de weerstand van het dier verminderen, het betreffende wild gevoelig(er) maken voor infectie's van andere kiemen (ziekteverwekkende bacteriën, etc.) Alvorens daar iets meer over te zeggen, zal ik deze besmettingen nader beschrijven.

Te beginnen met de *huid*, kan zich hier het verschijnsel van ringvormige kaalheid voordoen (Trichophytie). (figuur 1). Oorzaak is een *schimmel* (Trichophyton tonsurans), welke na onderling contact van de dieren in het haarzakje dringt en de haarwortels ontspint met als gevolg: haaruitval met later lichte schilfervorming. Dit geheel zet zich voort onder ringvormige

uitbreiding, terwijl jeuk optreedt. Besmetting vindt plaats via rechtstreeks contact dan wel via huidverwondingen. *Deze aandoening is tevens zeer besmettelijk voor de mens, waar nog bij komt, dat hij hardnekkig is bij behandeling!*

Een volgende aandoening via de *huid* wordt veroorzaakt door de *borzel* (Hypoderma diana), waarbij door de wijfjes eitjes aan de haren van achterlopers, rug en buik worden gekleefd. Hieruit kruipen na 2 - 4 dagen de larven, die zich waarschijnlijk door de huid heen

boren om langs de zenuwbanen naar de wervelkolom te kruipen. In december vindt men namelijk de larven aan de oppervlakte van de wervelkolom. Later boren de larven ademgaten door de huid en groeien daarbij tot maart/april. Dan verlaten de larven, die intussen in een etterachtige vloeistof zijn komen te liggen, door deze gaten het lichaam om op de grond te vallen, waar ze zich verpoppen, enz. Naast genoemde (huid)horzel is er de *keelhorzel* (*Cephenomyia stimulator*), die op een kleine hommelt lijkt. De keelhorzel komt voor van juni tot augustus, vooral in de buurt van bosranden, bij hoogzit en bij jachthut. De eieren worden in de geopende neusgaten in een druppel vocht afgezet. De larven kruipen dan door de bovengelegen neusgang naar de keelholte, waar ze overwinteren en tegen het voorjaar hun uiteindelijke grootte bereiken. Als gevolg van hun aanwezigheid raakt de keelholte ontstoken, waardoor het slijmvlies (sterk) zwelt.

In april/juni gaan de larven door de neus terug en laten zich op de grond vallen om zich te verpoppen, enz. Met name het voorjaar toont het symptoom krampachtig hoesten.

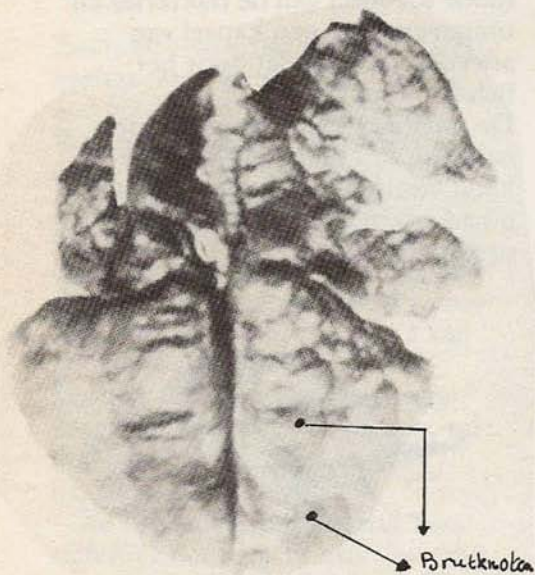
Een infectie van andere aard en wel door een zgn. *anaërobe bacterie* (*Fusibakterium fusiforme*) gebeurt gemakkelijk via etterige wondjes vlak boven de klauwtjes. Deze bacterie groeit alleen op plaatsen, waar geen zuurstof aanwezig is en kan aldus onderhuids weefsel doen ontsteken en daarmee zwelling veroorzaken b.v. van de onderloper. Deze zelfde bacterie kan met het voedsel in de mondholte komen en dáár ontstekingen veroorzaken. Komt de bacterie in het bloed terecht en daarmee in de verschillende organen, dan ontstaat ter plaatse een ontstekingsproces, bestaande uit afgestorven weefsel (door toedoen van de bacterie) en omgeven door een kapsel van afweermateriaal, dat door het lichaam is gevormd. De ontstekingsprocessen en de bacterie zijn niet ziekteverwekkend voor de mens, maar het wildbraad wordt er wel zeer onappetitelijk van.

Ook met het voer is besmetting mogelijk door *aktinomykose*, waarbij aantasting van de huid en weke delen plaats vindt (*Aktinobacillus ligneresi*), dan wel aantasting van de beenderen (*Corynebakterium israëli*). (figuur 2 en 3). Steek-

wondjes in de tandkassen en bv. tong door granen en grassen vormen het punt van aanvang.

Eveneens met het voedsel kan de longworm het reewild besmetten, waarbij men de "grote" longworm (*Dictyocaulus*) onderscheidt van de, nauwelijks zichtbare, kleine zogenaamde "haar"longworm. De grote longworm meet 4 tot 8 cm., terwijl de haarlongworm 1 tot 3 cm lang is. Beiden veroorzaken een ontsteking van de grote luchtpijp, alsmede een plaatselijke ontsteking van het longweefsel in de vorm van zgn. "Brutknotten" (zie figuur 4).

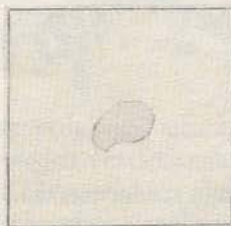
De larven van de grote longworm zijn direkt beweeglijk, terwijl de larven van de haarlongworm eerst nog in het ei zitten. Met het hoesten gaan de larven en de eieren (die onderweg het larvestadium

bereiken) naar de keelholte, waar ze worden doorgeslikt en via de darminhoud de buitenwereld bereiken. Op de grond volgt dan de verdere ontwikkelingscyclus.

Langs de weg van het voer komen evenzo de infectieuze larven van de maag-darm-wormen binnen. Van deze wormen is de *Haemonchus contortus* wel de belangrijkste en parasiteert in de lebmaag (zie figuur 5). Het mannetje is 15 mm lang, terwijl het wijfje 30 mm meet. Van de diverse wormen is de *Haemonchus* tevens verreweg de grootste. Deze worm treft men meer aan in streken van Midden-Europa.

Tenslotte kan men bij het reewild de zgn "reevin" tegenkomen. De reevin (*Cysticercus cervi*, zie figuur 6) is de blaasworm - tussen-

vorm - van de hondelintworm. Als hij voorkomt, treft men hem vooral in de bout aan.

Naar aanleiding van het bovenstaande het volgende:

Genoemde infectie's kunnen voorkomen, dat wil zeggen; het is bepaald niet zo, dat ze regelmatig in het veld worden gevonden. Alleen het beeld van de keelhorzel is bij velen bekend.

Het is wel zo, dat parasitaire infectie's de weerstand van het ree ten opzichte van andere (bacteriële) infectie's zullen verminderen en het wild aldus gevoeliger wordt voor mogelijke ziekten (die mogelijk ook voor de mens van betekenis zijn), zoals in het begin van dit artikel reeds werd opgemerkt.

Bij een behoorlijke parasitaire infectie zullen de dieren verschijnselen vertonen als:

- mager worden,
- afwijkingen in de vorm van het gewei,
- hoesten,
- diarree, enz.

Het mager worden betekent, dat de kwaliteit van het wildbraad minder wordt en daarmee minder geschikt is voor konsumptie als ook minder houdbaar (ook in gekoelde omstandigheden). Bij sterk vermagerde dieren treedt zelfs cachexie op:

- de bespiering dun,
- de beenderen zijn duidelijk te voelen,
- in de lichaamsholte en in de bout is het vlees vochtig.

Het wildbraad is in dit geval onbruikbaar en alleen geschikt voor destructie.

Apart van bovengenoemde

infectie's kan men onder andere aantreffen:

- dikke gewrichten,
- verwondingen met etterbacteriën,
- verschijnselen van pseudotuberculose (korrelvormige abscessen in de lever). Deze ziekte is infectieus voor de mens.

Deze en andere afwijkingen maken nader onderzoek van het betreffende wild raadzaam, zowel t.a.v. de eventuele noodzaak het gehele wildbraad voor konsumptie te moeten afkeuren, als t.a.v. de mogelijkheid alleen bepaalde delen te hoeven afkeuren.

Vanzelfsprekend geldt hetzelfde voor eetbare organen als lever en nier en ook als voeding voor de hond moet men de nodige voorzichtigheid in acht nemen!

Tenslotte is er nog de mogelijkheid van wederzijdse uitwisseling van ziekten met de landbouwhuisdieren (rundvee, schapen, enz.)

Ter afsluiting van dit artikel vermeldt ondergetekende, ten behoeve van eventuele vragen en opmerkingen naar aanleiding van bovenstaande, de navolgende twee telefoonnummers:

- 05750-26644 (kantoor),
- 05759-3098 (buiten kantooortijd).

drs. H. H. Stigter,
dierenarts bij de Keuringsdienst voor Waren te Zutphen.

Met genoegen plaatsen wij het artikel van de heer Stigter, ook al belicht het een zijde van het ree-

wildbeheer, waarmee we minder graag te maken hebben. Juist daarom is het echter goed, er op gewezen te worden.

Nu is dit artikel vooral als oriëntatie bedoeld. Kennis en ervaring vanuit het veld, waar nodig gesteund door laboratorium-onderzoek zullen de kennis ten aanzien van eventuele

ziekten bij reewild, alsmede de mogelijke schadelijkheid bij consumptie van het wildbraad kunnen vergroten. Praktijk en wetenschap kunnen elkaar goed aanvullen.

De heer Stigter zowel als wij zien uw reacties en/of eventuele vragen met belangstelling tegemoet.

H. E.

Agenda

1. De Stichting Wildbeheer Limburg organiseert voor de Limburgse leden van de Vereniging "Het Reewild" en afschotvergunninghouders twee voorlichtingsavonden over reewildbeheer.

De eerste avond wordt *vrijdag, 28 september a.s.* in Motel Heerlen te Heerlen gehouden, terwijl de tweede avond *vrijdag, 5 oktober a.s.* in Hofstee "de Turfhoef" te Sevenum zal plaatsvinden. In beide gevallen is de aanvang 20.00 uur.

Verwacht wordt dat de vertoning van de door THEO KUBIAK gemaakte film "Sind Rot- und Rehwild noch Problemwildarten?" voldoende stof tot discussie zal leveren. Deze film, die hoofdzakelijk over reewild gaat, geeft de toeschouwer een goed inzicht in de problematiek van het reewildbeheer. Aansluitend kunnen de gerezen vragen en opmerkingen met het forum besproken worden. Uiteraard zijn ook in reewildbeheer geïnteresseerde overige KNJV-leden welkom.

2. 13 oktober - bijeenkomst Bestuur met regio-vertegenwoor-

digers te Uddel:

Café Restaurant Uddeler meer, Telefoon 05770-1202. Aanvang: 10.30 uur. Onderwerp: nieuwe structuur van de vereniging.

3. 18 oktober - hotel Bellevue, Dorpsstraat, Chaam. Aanvang: 19.30 uur. Lezing door de heer J. Poutsma, Haren.

4. 26 november - hotel Bellevue, Chaam. Aanvang: 20.00 uur. Causerie over wapens: inleiders de heren TH. Peeters en S. Wijland. N. B. Denk aan geleidebiljet voor evt. meegebrachte wapens.

5. 30 en 31 maart 1985 - reewild-geweishow voor West- en Midden Brabant: hotel Bellevue, Chaam.

Mededelingen

Enkele leden hebben hun contributie 1984 nog niet overgemaakt. Het gironummer van de penningmeester is 813577, het contributiebedrag f 27,50!

Mocht U te maken hebben met een adreswijziging, wilt U deze dan ook aan ons secretariaat melden?

De redactiecommissie tracht ons mededelingenblad actueel en gevarieerd te maken. Wij stellen ons daarbij gaarne open voor artikeltjes van bijzondere strekking, gebeurtenissen, etc. rond het reewild en zien ook foto's graag tegemoet.

Kort bericht

In een Duits tijdschrift lezen wij onder het hoofdstuk "het redden van jong-wild" het volgende: Jaar op jaar wek ik in ons dagblad de boeren op om 's avonds vóór het (gras)maaien *donkerkleurige* staljassen (niet een witte plasticzak!) in de weide zichtbaar op manskhoogte op te hangen. De weinige boeren die deze raad volgen, maaien al die tijd geen reekalf meer uit.

Dus: een *donkere* jas hoort 's avonds in elke wei te hangen, die de volgende morgen gemaaid wordt. Een voorzorgsmaatregel, die ieder kan nemen, het kost niets.

Nazoekwerk: lijst van zweethonden

Wij zijn, na het verschijnen van ons eerste artikel over dit onderwerp in ons vorig nummer, verheugd en over de vele positieve reactie's en nog meer over het grote aantal nieuwe adressen, die wij hieronder zullen weergeven. Allereerst willen wij voor enkele algemene uitgangspunten nog eens verwijzen naar ons eerste artikel.

Rectificatie

In "Het Reewild" nr. 2 is verzuimd te vermelden, dat de tekeningen bij het artikel van G. W. Boele, "een methode voor leeftijdsbepaling van reëen", vervaardigd werden door H. Ruseler, de Pampel, Otterlo.

Gaat de u de gedragsregels nog eens na. En nogmaals: onze vereniging kan enkel door het publiceren van de adressen geen enkele garantie geven voor het behalen van een goed resultaat. Het is alleen onze bedoeling contacten zonedig mogelijk te maken. Verder willen wij u wijzen op een serie artikelen (totaal 13) in "Wild und Hund" - 86 ste en 87 ste jaargang van Karl Bergien, waarin deze uitvoerig op het nazoeken ingaat, een en ander voorzien van

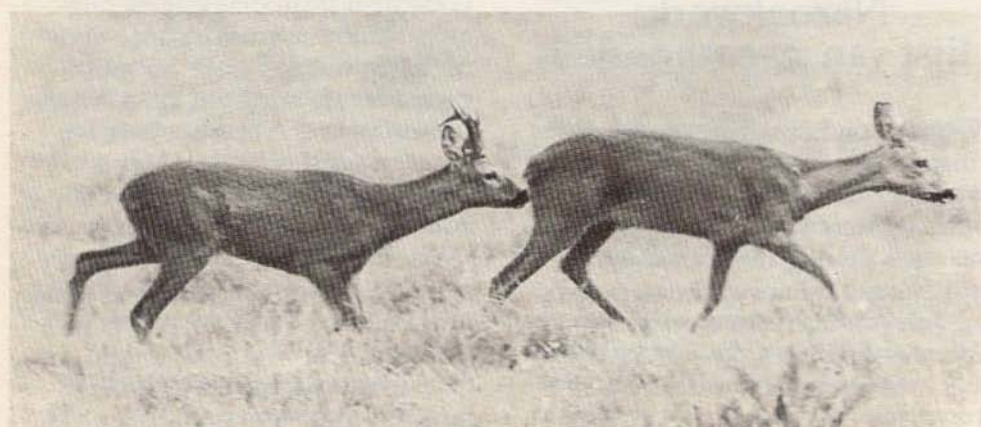
duidelijke foto's van verschillende haarsoorten, diverse soorten zweet, botsplinters, etc., die u op de plaats van aanschot kunt aantreffen en die een aanwijzing geven, waar het schot zat. Dit te weten kan van groot belang zijn voor uw gedrag bij het nazoeken. Mijn inziens beslist lezenswaardig. Nu die nieuwe lijst (waarbij we de nummers voortzetten!) In willekeurige volgorde.

- 11 teckel-kennel "De la Molucella",
Mevr. J. Jacob-Jas, Stolwijkstraat 55, hs
1059 XZ Amsterdam, tel.: 020-178380
- bezit enkele (dwerg)teckels.
- 12 Mevr. A. Puts-Bogaerts,
Kampstukkenweg 9, 9494 PH Yde,
tel.: 05906-1858 - enkele ruwharige
teckels.
- 13 de heer H. Sterks, Anemoonstraat 10,
Schijndel, tel.: 04104-76640
- zweethond.
- 14 de heer J. v.d. Heuvel, Hoogakker 11,
Milheeze, tel.: 04924-1481 - zweethond.
- 15 de heer P. de Jong van Wijngaarden,
Heidezoo 56, 2742 EV Waddinx-
veen, tel.: 01828-14097 - zweethond.
- 16 de heer J. Blom, C. van Ommeren-
weg 10, 6711 JD Ede,
tel.: 08380-19355 - zweethond.
- 17 de heer J. W. Feijen, Boszicht 217,
6024 AP Budel-Dorpsplein,
tel.: 04950-18566 - zweethond.

- 18 de heer J. Brandes, Lemmenhoek 20,
6035 AK Ospel, tel.: 04951-25790
(kantoor: 31888), bezit een Duitse
jachtterrier.
- 19 de heer J. J. Jurgen, Toupsberg-
straat 103, 6468 AB Kerkrade,
tel.: 045-453171 - bezit een weimaraner.
- 20 de heer P. G. Curfs, Naanhofsweg 72,
6361 DP Nuth, tel.: 045-242215
- bezit een ruwhaar dashond.
- 21 mevr. C. den Hartog, Pastoor- in
Greymansstraat 34, 6451 BN Schinveld,
tel.: 045-256757 - bezit een ruwhaar
dashond.
- 22 de heer W. Puts, Etsberg 4,
6063 NH Vlodrop, tel.: 04752-2624
- bezit een ruwhaar dashond.
- 23 de heer P. J. A. Rothkrantz,
Kerkweg 100, 6155 KP Puth,
tel.: 04493-3692 - bezit een ruwhaar
dashond.
- 24 mevr. B. J. van der Vaart, Slot Bleyen-
beeklaan 7, 6432 JL Hoensbroek,
tel.: 045-216694, bezit een Drentse
Patrijshond.

Dit zijn de gegevens, die ons op dit moment bekend zijn. Gaarne houden wij ons voor aanvullingen aanbevolen. Wij komen daarop dan in het volgend "Reewild nummer" terug.

H. E.

Reewild-trofeeshows 1983

Keuringen en criteria

De leeftijdsbepaling, schatting zou het moeten heten, geschiedt aan de hand van de gebitsslijtage van de onderkaken. Om deze reden worden de inzenders verzocht beide kaken mee te zenden, zodat, bij twijfel, de gunstigste de doorslag geeft. Het is onmogelijk de beoordeling voor 100% goed te kunnen doen alleen aan de hand van de slijtage. Ook factoren als rozenstokken, stand, hoogte, vergroeiing schedelnaad, eventueel neustussenschot kunnen bij twijfel helpen, maar dan nog het *blijft een schatting*. Zelfs het slijpplaatje dat u kunt laten maken door tussenkomst van de vereniging "Het Reewild" geeft geen 100% zekerheid.

Voor de keuring door de erkende keurmeesters van de vereniging "Het Reewild" zijn een aantal richtlijnen gegeven die gebaseerd zijn op de gemiddelde situatie in Nederland. Beoordeling aan de hand van de gegevens van het leefgebied waar de betreffende bok geleefd heeft is, praktisch gezien, een ondoenlijke zaak.

Om te beginnen adviseren wij de reewildjager 50% van zijn bokken-afschot te realiseren in de jaarling-klasse. Bij de een-jarigen is alleen het afschot van een zesender fout (volgens de richtlijnen van "Het Reewild"). Als keurmeester heb je soms de neiging om sterke gaffelbokken ook fout te rekenen, maar waar is dan de grens.

Bij de reebokken in de leeftijd van 2 t/m 4 jaar zijn de bokken die zesender zijn fout, ook wanneer de bok aan de ene kant zesender is en aan de andere kant, door stangenbreuk, niet. Immers het volgend jaar zal deze bok hoogst waarschijnlijk weer gewoon zesender zijn.

Het afschot van bokken van vijf jaar en ouder wordt altijd als goed beoordeeld. Immers dit zijn de bokken die we na een goed beheer kunnen oogsten.

Verheugend is het dat de laatste jaren de 50% afschot in de jaarlingenklasse aardig gehaald wordt. We zien dan ook een sterke verbetering in deze leeftijdsklasse, minder knobokken.

Jammer is het dat in de leeftijdsklasse van 2 t/m 4 jaar vaak hele sterke bokken geschoten worden. Mijns inziens is het foutieve afschot in deze categorie duidelijk te hoog.

Eén opmerking moet mij nog van het hart. Het komt namelijk nog wel eens voor dat, volgens de keurmeesters, niet de goede kaken met de trofee zijn ingezonden. Probeer alstublieft de juiste kaken bij het gewei te houden. Bij vele shows hebben we b.v. geconstateerd dat een jaarlinggewei werd ingezonden met de kaken van een of andere vijfjarige bok of dat een gewei van een oudere bok wordt ingezonden waar kaken bij zijn met melkkiezen.

Vaak zijn er misverstanden met betrekking tot de beoordeling van noodzakelijk afschot. Bijvoorbeeld het afschot van een driejarige reebok met een "kapitaal" gewei omdat de betreffende bok "ziek" of kreupel was. Volgens de richtlijnen van de vereniging "Het Reewild" wordt een dergelijk afschot door de keurmeesters voor de tentoonstelling als foutief beoordeeld, omdat de omstandigheden en het hoe en waarom vaak

bij de keuring niet duidelijk zijn. Zijn deze wel duidelijk b.v. door een foto, dan is het een andere zaak. Het spreekt vanzelf dat een dergelijk afschot in de ogen van de jagende wildbeheerders als juist wordt bedoeld.

Nu de resultaten van de keuringen op de regionale trofeeënshows 1983. Die van de keuring in *Limburg* zijn reeds vermeld in "Het Reewild" nr. 1.

In *Markelo* werden in totaal 426 geweien ingezonden van de in totaal 585 geschoten bokken. Inzendingspercentage dus 73%. Het resultaat van de beoordeling door de jury was als volgt:

jaarlingen	totaal	251 (59%)	waarvan 10 als foutief beoordeeld
tweejarigen	totaal	42 (10%)	waarvan 11 als foutief beoordeeld
driejarigen	totaal	68 (16%)	waarvan 30 als foutief beoordeeld
vierjarigen	totaal	26 (6%)	waarvan 12 als foutief beoordeeld
vijfjarig en ouder	totaal	39 (9%)	waarvan 6 aangewezen voor nationale show

In *Exelse Molen* waren 257 geweien ingezonden, waarvan 15 stuks valwild en 7 afworpslangen. Hier was 88% van de geschoten bokken ingezonden: totaal 235, waarvan er door de jury 231 werden beoordeeld, met als resultaat:

jaarlingen	totaal	119 (52%)	waarvan 8 als foutief beoordeeld
tweejarigen	totaal	49 (21%)	waarvan 16 als foutief beoordeeld
driejarigen	totaal	36 (16%)	waarvan 14 als foutief beoordeeld
vierjarigen	totaal	20 (9%)	waarvan 9 als foutief beoordeeld
vijfjarig en ouder	totaal	7 (3%)	waarvan 5 als oogstbokken gewaardeerd

In het *Aardhuis* werden door de jury in totaal 285 reewildgeweien beoordeeld, met als resultaat:

jaarlingen	totaal	137 (48%)	waarvan 6 als foutief beoordeeld
tweejarigen	totaal	37 (13%)	waarvan 15 als foutief beoordeeld
driejarigen	totaal	37 (13%)	waarvan 13 als foutief beoordeeld
vierjarigen	totaal	27 (9%)	waarvan 14 als foutief beoordeeld
vijfjarig en ouder	totaal	47 (16%)	waarvan 5 aangewezen voor nationale show

In West- en Midden-Brabant waren 257 reebokken voor afschot in 1983 toegewezen. Daarvan werden er in de praktijk 156 stuks gerealiseerd, waarvan weer 131 stuks (84%) op de trofeëenshow te *Chaaam* konden worden beoordeeld (verder 8 stuks valwild). Het resultaat was hier:

jaarlingen	totaal	79 (60%)	waarvan geen als foutief beoordeeld
tweejarigen	totaal	12 (9%)	waarvan 5 als foutief beoordeeld
driejarigen	totaal	17 (13%)	waarvan 11 als foutief beoordeeld
vierjarigen	totaal	15 (12%)	waarvan 6 als foutief beoordeeld
vijfjarig en ouder	totaal	8 (6%)	

In Oost-Brabant waren voor 315 bokken afschotvergunningen uitgegeven, waarvan er 200 werden vervuld. Van deze waren op de show in *Waalre* 157 stuks aanwezig, alsmede 19 stuks valwild.

Het resultaat van de keuring hier was (van 156 stuks):

jaarlingen	totaal	81 (52%)	waarvan 4 als foutief beoordeeld
tweejarigen	totaal	28 (18%)	waarvan 10 als foutief beoordeeld
driejarigen	totaal	21 (13%)	waarvan 15 als foutief beoordeeld
vierjarigen	totaal	9 (6%)	waarvan 5 als foutief beoordeeld
vijfjarig en ouder	totaal	17 (11%)	waarvan 3 aangewezen voor de nationale show

Tenslotte vanuit de regio Utrecht de show te *Haarzuilens*.

Hier waren 112 geweien bijeengebracht, die bij de beoordeling het volgend resultaat gaven:

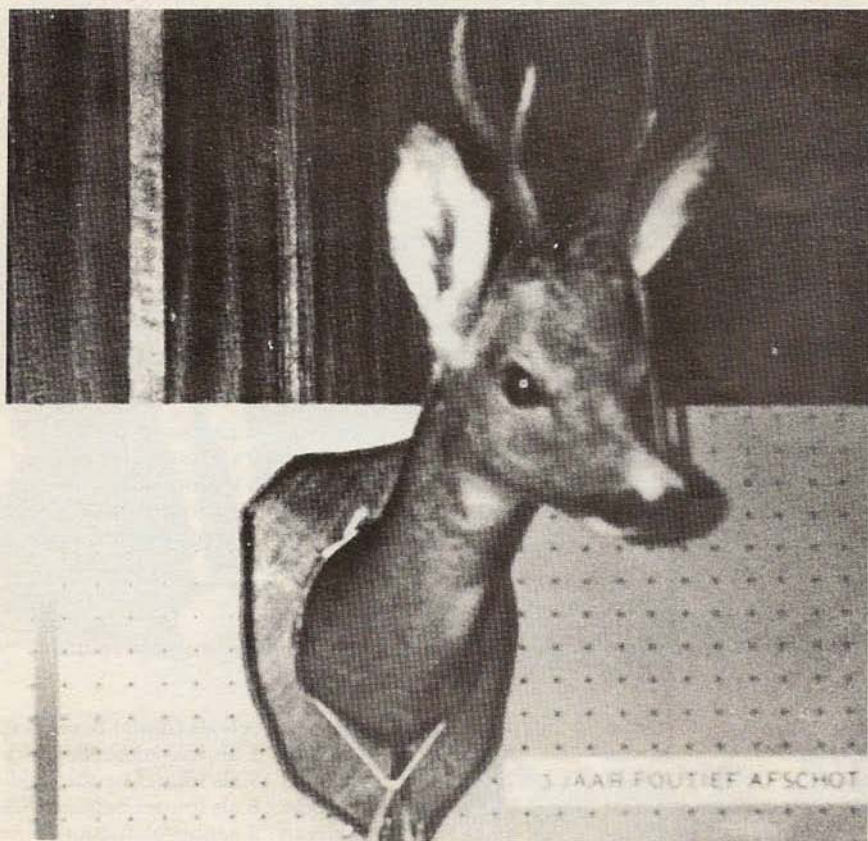
jaarlingen	totaal	41 (37%)	waarvan geen als foutief beoordeeld
tweejarigen	totaal	21 (19%)	waarvan 5 als foutief beoordeeld
driejarigen	totaal	25 (22%)	waarvan 15 als foutief beoordeeld
vierjarigen	totaal	12 (11%)	waarvan 8 als foutief beoordeeld
vijfjarig en ouder	totaal	13 (12%)	waarvan 2 aanbevolen voor de nationale show

Verder dient vermelding, dat in het Noorden (Groningen, Friesland en Drenthe) om de 2 jaar een show wordt gehouden, in 1983 niet; in Zeeland incidenteel, dit jaar geen show; in Noord-Holland idem.

Overzien we de resultaten als geheel nog eens in grote lijnen, dan sluiten de hieruit te trekken conclusie's goed aan bij de door diverse schrijvers eerder gemaakte opmerkingen en wel:

1. in het algemeen wordt het streven om te komen tot 50% afschot in de jaarlingen-klasse goed nagekomen;
2. het percentage geschoten bokken in de middenklasse (2 t/m 4 jarigen) is te hoog, waarbij ook dikwijls een te hoog percentage foutief afschot;
3. mede door het voorgaande komt de categorie oudere bokken te laag uit, en krijgen we te weinig werkelijke oogstbokken. Deze worden in feite op te jeugdige leeftijd geschoten.
4. nòg selectiever te werk gaan in de middenklasse is zeer gewenst voor een goed reewildbeheer.

G. W. Boele en H. E.

Directie Natuur- Milieu- en Faunabeheer

MINISTERIE VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Bezuidenhoutseweg 73 - 2594 AK - Postbus 20401 - 2500 EK Den Haag
Telefoon 070-793380

ADRESSENLIJST

PROVINCIE	BUITENDIENST AMBTENAREN	KANTOREN VAN DE DIRECTEUREN LANDELIJKE GEBIEDEN EN KWALITEITZORG	
Groningen	C. L. M. v.d. Rakt	Postbus 30027 Engelsekamp 6	9700 RM Groningen 9722 AX Groningen Tel.: 050-239111
Friesland	F. Veenstra	Postbus 2003 Tesselschadestr. 7	8901 JA Leeuwarden 8913 HA Leeuwarden Tel.: 058-443313
Drenthe	M. A. Roetert Steenbruggen	Postbus 11 Mandemaat 3	9400 AC Assen 9405 TG Assen Tel.: 05920-27911
Overijssel	W. Nab P. J. Bolt	Postbus 604 Assendorperdijk 2	8000 AP Zwolle 8012 EH Zwolle Tel.: 038-210533
Gelderland	H. Bardeel T. A. M. Dikker B. E. J. Litjens	Postbus 9079 Gildemeesterplein 1	6800 ED Arnhem 6826 LL Arnhem Tel.: 085-629111
Utrecht	G. Kreton	Museumlaan 2	3581 HK Utrecht Tel.: 030-520834
Noord-Holland	J. Eising A. W. Kamminga	Postbus 3005 Kl. Heiligland 84	2001 DA Haarlem 2011 EJ Haarlem Tel.: 023-319021
Zuid-Holland	J. Eising J. Verhulst	Postbus 29819 v. Speijkstr. 13	2502 LV Den Haag 2518 EV Den Haag Tel.: 070-924481
Zeeland	P. C. Remijnse	Westsingel 58	4461 BD Goes Tel.: 01100-16440
Noord-Brabant	G. A. J. M. Schram A. J. M. Wanders	Postbus 1180 Prof. Cobbenhagen- laan 225	5004 BD Tilburg 5037 DB Tilburg Tel.: 013-678755
Limburg	W. van Loenen	Postbus 103 Lindanusstr. 12	6040 AC Roermond 6041 EC Roermond Tel.: 04750-34251